

ELS PERSONATGES D'ELX EN L'OBRA D'IBN AL-ABBAR¹

LUIS F. BERNABÉ PONS

¹ Una versió ampliada i amb totes les traduccions d'aquest article ha aparegut a les actes del Congrés Internacional "Ibn al-Abbar i el seu temps" (Onda, 20-22 de febrer de 1989), que han estat publicades per la Generalitat Valenciana amb el títol *Ibn al-Abbar. Polític i escriptor àrab valencià (1199-1260)*, València, 1990, ps. 69-86.

² María Jesús Rubiera, "La conquesta de València com a tema literari en un testimoni de l'esdeveniment: Ibn-al-Abbar de València", *L'aiguadolç. Revista de Literatura*, núm. 7, Dénia, 1988, ps. 33-44.

³ Les edicions de les obres d'Ibn al-Abbar que s'han seguit per efectuar aquest rastreig han sigut les següents: *Tabmila*, ed. Francisco Codera y Zaydín, *Complementum libri Assilah*, Madrid, vol. I, 1887 (biografies 1-1185); vol. II, 1889 (biografies 1186-2152). *Tabmila*, ed. El Caire, vol. I, 1955/1375 H. (biografies 1-1292); vol. II, 1956/1376 H. (biografies 1293-2188). *l'atab al-Kuttab*, ed. Salih Al-Axtar, Damasc, 1961/1380 H. (biografies 1-75). Maximiliano Alarcón-Ángel González Palencia: "Apéndice a la edición Codera de la *Teemila* d'Aben Al-Abbar", *Miscelánea de Estudios y Textos Árabes*, Madrid, 1915, ps. 145-690 (biografies 2153-2962).

Muhàmmad ibn Abdal-lah ibn Abu-Bakr ibn al-Abbar al-Qudai (València 1199-Tunis 1260) fou un d'aqueixos personatges que van haver de fer front a un determinat esdeveniment fonamental que la història va posar davant els seus ulls: en aquest cas, la caiguda de la València musulmana a mans cristianes, el 1238. De selecta i cultivada família, tindrà els millors mestres en la ciència de l'islam i es mourà sempre en cercles de poder, no sols fent honor a la seua condició de savi (*ulema*), sinó també en virtut de la seua brillant escriptura en prosa i en vers, que va posar al servei dels alts estaments. Ambdues característiques seran les que el duran a ser elegit per a demanar ajuda al califa de Tunis amb motiu del setge de València per Jaume I. En presència del califa recitarà un conegut poema² que va causar efecte, per bé que l'ajuda enviada va ser absolutament inútil. Ell mateix firmarà la rendició de València i més tard marxarà cap a l'exili a Tunis, on treballarà en la cancelleria del califa Abu-Zakariya i serà ajusticiat més tard per ordre del califa següent, al-Mustansir.

Una altra resposta als propis successos vitals van ser els immensos repertoris bio-bibliogràfics en què va tractar de recopilar, amb tota mena de detalls al seu abast, les vides dels savis d'al-Andalus i oferir, ara breument, ara amb major detall, les respectives trajectòries vitals i intel·lectuals.

En aquest treball s'efectua un rastreig per l'obra del polític i historiador valencià per a estudiar els personatges que hi ressenya relacionats amb la ciutat d'Elx (els nascuts aquí o no) i comprovar quines en van ser les dades que Ibn al-Abbar va considerar dignes de recopilar.³

En total, hem constatat disset personatges que Ibn al-Abbar, d'una o altra manera, relaciona amb Elx; d'aquests, solament sis són originaris d'aquesta ciutat (*min ahl Ilx*), mentre que els altres hi són consignats com a ocupants d'un càrrec allí, habitants en un moment concret o bé, en tres ocasions, són consignats com "el d'Elx" (*al-Ilxí*): són els casos d'Abd Al-lah ibn-al-Faqih, originari de Granada, de Muhàmmad ibn Ali ibn Bitax al-Kinani i del seu fill Muhàmmad, conegut lògicament com "el fill del d'Elx" (*ibn-al-Ilxí*), encara que tots dos eren originaris de València.

Com ha assenyalat el doctor Mikel de Epalza,⁴ l'ordenació política i administrativa del Xarc-al-Andalus abans de la conquesta cristiana del segle XIII no es basava únicament en la distribució física dels espais, sinó que dins d'aquesta ordenació també entraven conceptes polític-administratius. No explicarem ací la influència d'aquests conceptes per a crear la xarxa d'ordenació d'al-Andalus, atés que ja ho ha fet Epalza; assenyalarem simplement com funciona aquella multiconcepció ordenativa pel que fa a Elx, que és designada com a "districte comarcal" de Múrcia (*amal Mursiyya*) o "un dels districtes comarcals de Múrcia" (*min a amal Mursiyya*), mentre que en una ocasió atribueix aquella descripció a València (*amal Balansiyya*).

D'una altra banda, tenim una designació político-jurídica com ara la de "cora" (*kura*), i així, és usada per a Elx quan s'anota un nomenament de cadí (alcalde) per a la ciutat, com podem observar per exemple en At-Tujibí:

Va ser nomenat per al càrrec de cadí (*qadi*) d'Oriola i comarca; després va ser nomenat cadí d'Elx, una de les demarcacions judicials de Múrcia (*min kuwar Mursiyya*).

Les biografies que ens ofereix Ibn al-Abbar segueixen, generalment, la mateixa estructura: en primer lloc ens ofereix el nom complet del biografiat, el lloc d'origen, la seua *kunya* i un altre nom pel qual fóra conegut; aquest esquema es repeteix contínuament en tots els personatges i s'altera tan sols quan l'autor desconeix alguna de les dades posteriors al nom. Així, un exemple d'aquesta estructuració:

Abd-Al-lah ibn Ismail ibn Muhàmmad ibn Ismail. De família d'Elx. Conegut com a Ibn-Qamra; de *kunya*: Abu-Muhàmmad.

⁴ "L'ordenació del territori al País Valencià abans de la conquesta segons Ibn-Al-Abbar", *Sharq Al-Andalus. Estudios Árabes*, núm. 5, Alacant, 1985, ps. 41-67.

Posteriorment, Ibn al-Abbar ens ofereix una visió dels estudis que van realitzar els personatges antologats per ell; en els personatges referents a Elx, sobresurten els estudiosos del dret islàmic (*fiqh*), no deba-

des, molts d'ells ocupen càrrecs en els quals aquests coneixements esdevenen imprescindibles. Quan són anomenats aquests estudis de jurisprudència, l'historiador d'Al-Andalus no oblida assenyalar-nos quelcom fonamental que ens aprofita per a mesurar la importància que podien tenir aquests personatges dins del seu camp, els mestres amb qui van estudiar i, quan és conegut, de qui van aprofitar especialment les ensenyances. En aquest sentit destaca especialment Al-Ansarí al-Khazrayí, el natural d'Elx a qui més espai dedica Ibn al-Abbar precisament per a detallar-nos els mestres que va tenir al llarg de la seua vida i en diversos llocs: a Múrcia, a València, a Xàtiva i a l'oest d'Al-Andalus (*garb al-Andalus*) són esmentats no menys de disset mestres del personatge il·licità, si bé se'ns recorda que n'hi hagué molts més, entre els quals es podria comptar, en un altre nivell, els que li van escriure donant-li llicència per a ensenyar en nom seu des de diferents llocs del món islàmic: des d'Alexandria (*al-Iskandariyya*) Abu-l-Hasan Ibn al-Mufaddal, i des de la Meca (*min Makka*) Abu Suyaa i el mestre suprem (*imam*) de l'escola de dret hambalí, Nasr ibn Abu-l-Faraj al-Husurí.

Són, en total vuit els personatges relacionats amb Elx que destaquen en els seus estudis del *fiqh* amb importants mestres, i tots ells seran ressenyables segons Ibn al-Abbar quan en la maduresa duguen a la pràctica aquests estudis; de fet, sis homes dels vuit esmentats seran nomenats per al càrrec de *qadi*: d'Elx hi esdevindran Ibn Wájib al-Qaysí, Ibn Khuzar al-Hakimí, Ibn Muhàmmad ibn Ismail, Ibn Tuhayyan At-Tujibí i, per últim, Muhàmmad ibn Umar ibn Wajib al-Qaysí. D'Oriola, els anomenats adés, At-Tujibí i Umar ibn Wajib al-Qaysí; i d'Almeria (*al-Mariyya*), al-Ansarí al-Khazrayí, de qui s'assenyala, a més, la qualitat com a jurisperit (*faqih*) dins del dret.

Els altres dos personatges que van estudiar el *fiqh* i no arribaren a ocupar el càrrec de *qadi* són un pare i el seu fill, Muhàmmad ibn Alí ibn Bitax al-Kinaní al-Ilxí i Muhàmmad ibn Muhàmmad ibn Alí ibn Bitax al-Kinaní al-Ilxí, tots dos de família de València; el segon va aprendre directament del seu pare la ciència de la tradició (*ilm ar-ra^ci*) i d'altres dos mestres el dret islàmic, posteriorment arribà a ser nomenat per al càrrec de conseller judicial (*muxawir*) de la seua ciutat natal.

Altres estudis, entre els més importants que Ibn al-Abbar s'encarrega d'anotar per a tots aquests personatges, són el de les lectures coràniques (no oblidem la important escola de lectures que es desenvolupa a Dénia), que si bé van ser presumiblement estudiades per tots, es troben consignades únicament en dos personatges: Ibn Tuhayyan At-Tujibí i Muhàmmad ibn Musa ibn Jalaf al-Waxqí, possiblement pel nom dels seus dos mestres en aquesta matèria, que van ser respectivament Abu Zakariyya al-Hassar al-Muqrí i Abu Dawud al-Muqrí. Aquests estudis,

quant a les lectures coràniques, comporten tot un espectre d'estudis i professions que comencen des de xiquets a l'escola i que exerciran de majors. Així, el mateix Al-Waxqí ensenyarà les lectures coràniques a la mesquita d'Elx, on va ser nomenat també per a dirigir l'oració del divendres i la predicació (*al-jutba*); l'estudi de les tradicions del Profeta (*hadit*) en la joventut faran que es consignen com a especialitat del personatge, com és el cas d'Ibn Samaa At-Tujibí o d'Ibn Muhàmmad ibn Ismail.

Després de detallar-nos quins van ser els estudis de cadascun dels personatges i d'oferir-nos una casuística dels seus mestres més destacats, la fase següent a què passen les biografies de l'Ibn al-Abbar és la de les ocupacions o activitats remarcables dels seus biografiats; ja hem vist adés, arran dels estudis jurídics, quins personatges van ser els que ocuparen el càrrec de cadí en diverses poblacions. A part d'això, hi ha persones expertes en l'estudi de l'exactitud de les transmissions (*riwaya*), com ara Al-Khazrayí i At-Tujibí, dedicades a la recollició de qüestions jurídiques com són Ibn Muhàmmad ibn Ismail –que també és citat com a coneixedor de la història (*Ajbar*); estudiosos de la llengua àrab, com ara Baqí ibn Abd Al-lah ibn Ismail al-Aslamí i Ibn Samaa At-Tujibí, que seran designats el primer com a literat, poeta i gramàtic, i el segon com algú que explicava les coses amb facilitat i escrivia amb les seues mans textos amb els propis coneixements, com també Muhàmmad ibn Ismail al-Aslamí, que és caracteritzat com un home afortunat en l'art de relatar. Com un cas únic, hi ha Khafaja ibn Abd Ar-Rahman ibn Ahmad al-Aslamí, que és descrit com a estudiós dels documents i de la ciència dels monuments.

En el penúltim pas de la construcció d'aquestes biografies, Ibn al-Abbar intenta resumir com era el personatge en qüestió, tant en l'aspecte moral com intel·lectual i social. Les qualificacions depenents de l'activitat intel·lectual són, vistes les biografies, les més abundants: "home savi", "expert", "home de ciència", "d'excel·lent escriptura", "gran anotador", són adjectius que s'inclouen normalment quasi a la fi d'aquestes relacions com a complement adequat i resumidor de tot allò esmentat abans. Després d'aquests, els adjectius referits a les qualitats morals són els més abundosos: personatges virtuosos i honorables són els que Ibn al-Abbar recull en la seua obra com a representatius de les ciutats en qüestió, també, d'altra banda, conseqüència lògica dels antecedents que ens ha presentat. Tanmateix, l'autor valencià no és molt amic, o potser no en té notícies, d'incloure adjectius sobre la situació socio-econòmica dels personatges i, de fet, només ens en dóna notícia en aquest sentit d'un, de Muhàmmad ibn Muhàmmad ibn Alí ibn Bitax al-Kinaní Ibn-al-Ilxí, el qual era posseïdor tant de grans riqueses com de temps d'oci.

A l'últim lloc de les seues biografies, Ibn al-Abbar intenta aportar-nos el màxim possible d'informacions puntuals que no havia fet constar anteriorment, açò és, de forma principal, les referides a l'espectre cronològic en què es van moure els personatges ressenyats per ell. Normalment, l'autor ens forneix les dates de la mort dels biografiats (sempre que les seues fonts l'informen sobre això) i gairebé mai, a penes en tres ocasions, de les dates de naixença. També és digne d'assenyalar que normalment ens cita l'any de la mort, sense especificar la data exacta; aquest és un costum que es trenca amb tres personatges: Ibn Tuhayyan At-Tujibí, de qui es diu que va morir la nit del dimecres 28 del mes de Rabi al-Akhir de l'any 607 (dimarts, 19 d'octubre de 1210), i arriba fins i tot a especificar que fou soterrat a l'hora de l'oració del vespre el dijous següent; Al-Ansarí al-Khazrají, de qui, a banda de facilitar-nos la data de la seua naixença, ens la concreta exactament: diumenge, 3 de Jumada Al-Akhir de l'any 585 (dimecres, 19 de juliol de 1189), mentre que el traspàs s'esdevingué el mes de Safar de l'any 636 (setembre-octubre de 1238), i Ahmad ibn Muhàmmad al-Qisa, de família de Jaén, que va morir a Múrcia el 24 de Rabi al-Awla de l'any 559 (dijous, 20 de febrer de 1163).

Dels onze personatges relacionats amb Elx dels quals Ibn al-Abbar ens dona referències cronològiques, el més vell és, o deu ser, Muhàmmad ibn Musa ibn Khalaf al-Waxqí, que, segons el seu biògraf, va morir abans de l'any 530 (1135-1136), mentre que el més jove és Al-Ansarí al-Khazrají, que ja hem vist que va nàixer l'any 636 (1238).

El marc en què Ibn al-Abbar ens situa els personatges d'Elx és el de les invasions berbers d'al-Andalus, el mandat dels almohades i la conquesta cristiana del Xarc al-Andalus. És una època caracteritzada per les nombroses intrigues i tensions polítiques, provocades, tant a l'interior del poder musulmà com a l'exterior, pels successius embats dels exèrcits cristians que, avançant cap al sud, es fan amb més territoris. I aquesta època turbulenta la podem veure reflectida en la mort de tres dels personatges relacionats amb Elx, una mort violenta que contrasta amb l'escarit "va morir" dels altres biografiats: concretament són Muhàmmad ibn Muhàmmad ibn Ismail ibn Sama a At-Tujibí, que va morir escapçat (*mu^catibat*) l'any 610 (1213-14); Muhàmmad ibn Ibrahim ibn Ahmad ibn Muhàmmad ibn Khuzar al-Hakimí, que va ser ajusticiat ominosament (*qutila zulman*) el 567 (1171-72); i Muhàmmad ibn Umar ibn Muhàmmad ibn Wajib ibn Umar ibn Wajib al-Qaysí, que va ser assassinat en temps de la revolta (*fitna*); aquest darrer havia arribat a València com a combatent de la fe (*gati*) com tants d'altres musulmans pietosos en defensa de l'islam per la caiguda en mans cristianes de la vall de l'Ebre i la Manxa, per a passar a ser després alcalde d'Elx i Oriola, on va morir als 39 anys, si bé Ibn al-Abbar no oblida advertir-

nos que no està segur de la data precisa de l'òbit: finals de l'any 539 o primeries del 540 (1145-1146).

Aquest dubte o aquesta voluntat de ser fidel a les fonts constituïdes per als personatges d'Elx, fonamentalment per Ibn Sufiyan, però també per Ibn Salim, Ibn Iyad, Al-Miknasi, Ibn Ayub, Ibn Naqta i altres més, fa que, en ocasions, esmente dins d'un mateix personatge la diversitat d'opinions sobre una dada concreta, generalment alguna data; així, per exemple, en Abd Al-lah ibn Ismail ibn Muhàmmad ibn Ismail podem llegir:

Va morir l'any 558 (1163-64), segons és esmentat per Ibn Sufiyan, mentre que altres diuen: "Va morir a finals de l'any 560 (1164-65)".

Pel que fa als altres personatges, es limita a oferir-nos un dubte o una idea aproximada sobre la dada que ens forneix; així, en Al-Abdarí:

Va morir [...] cap a Elx, l'any 546 més o menys, i havia nascut a Almeria l'any 507.

Hi veiem, doncs, que les biografies escrites per Ibn al-Abbar sobre els personatges d'Elx es regeixen totes per una mateixa estructura, la qual parteix del nom, continua amb l'origen i s'estén més tard en els estudis i en les activitats; després d'una enumeració de les virtuts del biografat i de les professions que desenvolupa, ens en dóna notícia del traspàs amb tanta exactitud com les fonts li permeten disposar, i, de fet, remet a aquestes fonts la fi de cada personatge. Es tracta d'una casuística que intenta ser concreta i exhaustiva alhora per a donar-nos una idea certa de les característiques correctes de cada un dels personatges sotmesos a anàlisi, i que configura així un *corpus* de dades que se'ns fa molt valuós a l'hora d'enfrontar-nos amb la història i la sociologia del Xarc al-Andalus d'aquesta època.

Tancarem aquest recorregut pels personatges relacionats amb Elx en l'obra d'Ibn al-Abbar acudint a l'únic poeta declarat habitant d'Elx; i diem declarat perquè és l'únic autor d'aquest àmbit de qui s'arreglen algunes composicions: es tracta d'Isa ibn Muhàmmad ibn Abd Al-lah ibn Khalaf al-Abdarí. En l'*Ictab Al-Kutab* s'arregla una antologia de poemes d'aquest autor feta per Ibn al-Abbar, si bé la biografia és molt superficial, fins al punt d'oferir-ne només el nom, l'ascendència i el lloc on habitava –Elx–, per a passar a donar-nos la via per la qual li havien arribat a l'historiador valencià els poemes i oferir-nos brevis comentaris de les composicions. Una notícia més completa sobre

Al-Abdarí la trobem en González Palencia, on se'ns assenyala que va eixir de Còrdova amb l'ocasió d'una revolta que s'hi va produir i que passà a viure a la vora d'Elx, on aprengué al costat d'Abu-l-Hasan ibn Said i Abu Umar ibn Iyad. Pertanyia a una família de savis i literats i va cultivar tant la poesia com la prosa.

Ibn al-Abbar introdueix les poesies segons la via de comunicació de cada una, i es permet comentaris crítics en una ocasió sobre la mala construcció dels versos d'un poema:

Està fet malbé el principi del vers segon i al tercer li falta el metre; i açò succeix per la ignorància dels poetes.

Però el poema que ens interessa no és precisament el que està mal construït, sinó el primer dels antologats, un poema que fa referència a Elx, el seu lloc de residència després de la seua eixida, intuïm que un tant esfereixurada, de Còrdova:

En la meua foscor no hi ha rostres humans,
m'hi sent abandonat dia rere dia.
De les penes que em feriren he guarit per un temps,
i ¡per ma vida! Elx m'ha salvat que hi recaigués.
Hi he estat retingut com l'espasa en la beina,
i he ressuscitat com un mort soterrat en sa tomba.
I certament amb ma literatura he arribat a una illa,
i m'hi ha retribuit amb l'alliberament d'una presó.
Perquè ¿no és potser la melangia d'un ser
com el crit d'una llengua clara entre les mudes?
¿Comprar-me barat no és obviar el meu valor?
¿o ja compres regals luxosos a un preu vil?

Certament, el poeta d'Almeria veia en Elx una segona pàtria on redimir-se del dolor que patia, en la primavera alacantina, a la qual dedicarà el segon dels poemes replegats, sentia la possibilitat de renàixer d'una tristesa que l'havia assetjat. Al Xarc al-Andalus, la porta d'Occident, se sentia en pau i content, precisament en aquest mateix Xarc al-Andalus que Ibn al-Abbar, després de veure'l en mans estranyes, recordaria tant al seu exili tunisià.

APÈNDIX

Es recullen tot seguit, com a exemple, dues de les traduccions efectuades sobre personatges relacionats amb Elx en l'obra d'Ibn al-Abbar. Per a totes les altres, remet al treball esmentat en la nota 1.

I^c tab al-kuttab

Abu-l-Asbag Isa ibn Muhàmmad al-Abdarí, conegut per Ibn al-Waid, de família d'Almeria, habitant d'Elx, un dels districtes comarcals de Múrcia (*min a^cmal Mursiyya*). Va dir: em recità Abu Ar-Rabí ibn Salim. Va dir: em recità Abu-l-Qasim ibn al-Hada al-Mursí. Va dir: ens recità Abu al-Asbag Isa ibn Muhàmmad ibn Abd Al-lah ibn al-Waid al-Abdarí per si mateix, en la seua estada a Elx. L'ascendència n'era d'Almeria.

En la meua foscor no hi ha rostres humans,
m'hi sent abandonat dia rere dia.
He guarit per un temps dels mals que em feren emmalaltir,
i ¡per ma vida! Elx m'ha salvat d'una recaiguda.
Hi he estat retingut com l'espasa en la beina,
i de fet m'he ressuscitat com un soterrat en sa tomba.
I certament amb ma literatura he arribat a una illa,
i ella m'ha retribuït alliberant-me d'una càrcer.
Perquè ¿no és per ventura la melangia humana
com el crit d'una llengua clara entre les llengües mudes?
¿Comprar-me barat no és obviar el meu valor?
¿o és que ja compres objectes luxosos a un preu vil?

I de la seua poesia, de la qual parla Abu Abd-Al-lah ibn Iyad, que va estar entre els mestres del seu pare Abu-Umar:

Si diu: en estiu està el jardí i la fruita
i la terra és polsegosa i l'aire sufocant,
i a la tardor és la palmera collida
i la terra cendrosa i l'aire perpetu,
i en hivern la pluja és vessada
i la terra mullada i l'aire és fred,
no hi ha altra fortuna que la primavera enlluminada,
que quan arriba floreixen per a tu la flor i la llum;
la terra és un brocat i l'aire perles,
la llum turqueses i cristall l'aigua.
Quan bufa el vent que saluda els jardins diries
que no hi ha un altre almesc que aquest almesc
ni una altra càmfora que aquesta.

I açò va escriure Abu-Bakr Malik ibn Hamir, de família d'Oriola, a Abu-l-Asbag:

Certament vaig partir sense provisions
i res per al retorn no vaig guardar.
Però confie en la generositat del meu Senyor.
Per ventura és desgraciat qui té poc al costat del Generós?

I va dir-ne altres en aquest sentit:

Vaig partir sense provisions per al retorn
però vaig arribar a casa del Generós.
I qui parteix a la casa d'un senyor generós
¿què necessita per a provisions en un viatge?

I té Ibn Xarif en aquest sentit, i ens ho va recitar Abu Ar-Rabí de Ibn Abd-Al-lah:

Quan vaig viatjar havia preparat provisions,
i no havia escatimat queviure al caminant.
¡Ah! I aquesta vegada he partit sense res
perquè he anat a instal·lar-me en casa del Generós.

I va esmentar Abayat al-Munsafí en aquest sentit:

L'ànima em va dir que arribaria a la mort
car ets ficat al mar de les errades,
puix no has atresorat les provisions, i li vaig dir ¡calla!
¿per atzar es duu viàtic a la casa del Generós?
I em vaig avergonyir d'allò quan hi vaig arribar
i el servent em demanà un deute antic;
i no he vist que em demanés allò que sabia
que jo necessitava d'ell.
I no estic freturós d'un testimoni
perquè el meu Senyor coneix el meu estat;
el preu és just i no m'exigeix
la mort del deutor pels diners deguts.

I va recitar l'arrais, senyor de Menorca, Abu Izan Said ibn Hakim al-Qarixí en aquest sentit:

¡Oh Senyor! sóc un viatger i no tinc provisions,
no tinc tampoc coses materials per al viatge,
i la vida és estreta però la teua presència
és allò que cixampla els homes, car ets generós.

I d'aquest mateix:

Mos passos van passar sobre l'antic,
i l'opinió sobre el Generós és bona.
Si va descobrir el meu gran pecat,
també hi ha el perdó del Gran;
n'és prou amb esperar-lo:
una rica possessió per a qui no té res.

Està fet malbé el principi del segon vers i al tercer li falta el metre;
açò va succeir per la ignorància dels poetes.

Va dir Ibn Iyad: d'allò que va escriure mon pare de pròpia mà i jo
ho trasllade:

No acompanyes el poder a cada oportunitat,
perquè acompanyar-lo és anar muntat sobre un malvat lleó,
cavalcadura temuda per la gent,
car n'és esferèidora la muntura.

“Biografia núm. 1660” d’Edició el Caire,

“Biografia núm. 1009” d’Edició Codera.

“Muhàmmad ibn Ibrahim ibn Muhàmmad ibn Abd al-Jalil ibn Galib
ibn Abd Al-lah ibn Abd Ar-Rahman ibn Jalafí ibn al-Qasim ibn Galib
ibn Hamduni, al-Ansarí al-Jazrají. De família d’Elx (*min ahl Ilx*), dis-
tricta comarcal (*amal*) de València. De *kunya*: Abu Abd Ar-Rahman”.

“Va ser deixeble a Múrcia d’Abu Bakr ibn Abu Jamra, d’Abu
Yahya ibn Idris, d’Abu Muhàmmad ibn Galbun, d’Abu Abd Al-lah ibn
Tuhayya, d’Abu Amr ibn Ayxun i d’Abu Muhàmmad ibn Hawt Al-lah.
A València ho fou d’Abu Nuh, d’Abu-l-Jattab ibn Wajib –de qui va
aprofitar molt les ensenyances–, d’Abu Abd Al-lah ibn Nasi d’Abu
Bakr Atiq ibn Alí al-Qadí. I a Xàtiva ho fou d’Umar ibn Atin. I a l'oest
d’al-Andalus (*garb al-Andalus*) ho fou d’Abu-l-Qasim ibn Baqí, d’Abu
Sulayman ibn Hawt Al-lah, d’Abu-l-Qasim al-Mal-lalu, d’Abu-l-
Husayn ibn Zarqun, d’Abu Muhàmmad Abd al-Kabir ibn Baqí, d’Abu
Yafar ibn Matia i d’un gran nombre de professors”.

“I li van escriure donant-li llicència per a ensenyar en nom seu a
Abu Yafar ibn Hakam, Abu Bakr ibn Abu Zamanayn, Abu Kamil:
Tammam ibn Al-Husayn, Abu Yafar ibn Sarahil, Abu Zakariyya al-
Asbahani, Abul-l-Qasim ibn Samyun i un gran nombre a més
d’aquests”.

“I li va escriure donant-li llicència des d’Alexandria (*al-Iskandariyya*) Abu-l-Hasan ibn al-Mufaddal. I des de la Meca (Al-Makka) *Abu-l-Futuh*: Nasr ibn Abu-l-Faraj al-Husurí, qui era el mestre suprem (*imam*) de l’escola de dret hambalí, i Abu Suyaa: Zahir ibn Rustum al-Asbahani”.

“Va posar especial dedicació a l’estudi de l’exactitud en les transmissions (*riwaya*) amb la més perfecta de les atencions, i especialment en allò que tocava als seus mestres”.

“I era home de ciència i de saber; era jurisperit. Molta gent disputava científicament amb ell, al qual acudia. Ben cuidadós (*basir*) en el hadiz. Bon coneixedor de l’exactitud en les transmissions. D’excel·lent escriptura. Molt bon anotador. Tenia facilitat en les lletres i en les llengües. Fou nomenat per al càrrec de cadí d’Almeria i comarca: el seu comportament fou sempre elogiat. Va morir a Granada –on se l’havia cridat per a ser nomenat per al càrrec de cadí– a les darreries del mes de Safar de l’any 636 (setembre-octubre de 1238); tenia 51 anys menys tres mesos. El seu naixement: a Xàtiva, diumenge 3 de Jumada Al-Akhir de l’any 585 (dimecres, 19 de juliol de 1189)”.